

Afdeling **Financiën**
Onderwerp **Rapportage onderzoek kostendekkendheid publiek-
en privaatrechtelijke tarieven**

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

De leden van de raad van
gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Wij zijn met het openbaar vervoer
bereikbaar, buslijnen 1, 2, 3, 5, 6,
11, 13, 16

Informatie over vertrektijden krijgt
u via 0900-92 92

In uw antwoord graag datum en
kenmerk vermelden.

Telefoon (050) 367 76 86 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD 09.2118638

E-mailadres
bestuursdienst@bsd.Groningen.nl

Datum **25 FEB 2010** Uw brief van

Uw kenmerk

Website
www.groningen.nl

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

Het afgelopen jaar hebben de lokale lasten een aantal keren op de agenda gestaan. In maart 2009 hebben we het onderzoek lokale lasten van de Rekenkamercommissie met u besproken. Naar aanleiding van de rapportage van de Rekenkamercommissie hebben we u in juni 2009 een brief gestuurd over de mogelijkheden om de gemeentelijke belastingen in te zetten als sturingsinstrument. Tenslotte hebben we u in november 2009 een brief gestuurd waarin we de methode van berekening van de nominale loon- en prijsontwikkelingen toelichten. In die brief zijn we ook ingegaan op de consequenties van alternatieve berekeningsmethoden.

In de rapportage van de Rekenkamercommissie wordt gerefereerd aan het onderzoek naar de kostendekkendheid van de gemeentelijke tarieven uit 2004/2005 en de uitgangspunten van het tarievenbeleid die destijds vastgesteld zijn. Medio 2009 hebben wij Deloitte gevraagd een nieuw onderzoek naar de kostendekkendheid van onze tarieven uit te voeren en de conclusies aan ons te rapporteren. Dat is ook conform artikel 8, derde lid, van de Financiële verordening. Een dergelijk vierjaarlijks onderzoek vinden wij belangrijk omdat we dan onderbouwd kunnen toetsen of de wijze van kostentoerekening en tariefbepaling nog actueel is en of aanpassingen noodzakelijk zijn.

De rapportage van Deloitte doen we u hierbij toekomen.

Het onderzoek betreft zowel de publiek- als de privaatrechtelijke tarieven. Onder publiekrechtelijke tarieven vallen:

- **Belastingen:** dit zijn onder meer de onroerende-zaakbelasting en de hondenbelasting. De opbrengst van de belastingen zijn vrij besteedbaar. De belastingen zijn niet meegenomen in het onderzoek.

- Rechten/heffingen: hieronder vallen onder meer de afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges. De opbrengst van de rechten en heffingen zijn niet vrij besteedbaar. Hier geldt een wettelijke norm van maximaal 100% kostendekkendheid. De rechten/heffingen zijn wel door Deloitte onderzocht.

Privaatrechtelijke tarieven zijn alle tarieven die niet zijn vastgelegd in een leges- of belastingverordening. Een kostendekkendheid van meer dan 100% is hier wel toegestaan. In Groningen maken we onderscheid tussen algemene tarieven die vooraf zijn bepaald en die gelden voor iedere afnemer, en commerciële tarieven. Bij de laatste opereert de gemeente als marktpartij in een concurrerende omgeving. Ook de privaatrechtelijke tarieven zijn in het onderzoek betrokken.

Conclusies over de kostentoerekening

Aan de privaatrechtelijke tarieven worden vanuit de wet en rechtspraak geen eisen gesteld. Bij de publiekrechtelijke tarieven ligt dat anders. Deze tarieven worden vaak eenzijdig door de overheid vastgesteld zonder dat de burger die kan ontwijken. Om die reden is aan de vaststelling ervan een aantal voorwaarden verbonden. Deloitte heeft onderzocht of aan die voorwaarden voldaan wordt.

- In de eerste plaats moet de kostentoerekening bij de publiekrechtelijke tarieven transparant zijn. De onderbouwing van de geraamde opbrengsten moet op een heldere eenduidige en efficiënte manier inzichtelijk gemaakt kunnen worden. De onderzoekers concluderen dat niet in alle gevallen duidelijk is, welke opbrengsten en kosten met elkaar verbonden zijn.
- Een tweede voorwaarde waaraan de kostentoerekening moet voldoen, is dat er geen kostenposten toegerekend worden die niet toegerekend mogen worden. De kosten van beleidsvoorbereiding, handhaving en toezicht, bezwaar en beroep mogen bijvoorbeeld niet worden doorberekend in het tarief. De onderzoekers zijn deze kostenposten weliswaar niet expliciet tegengekomen in de onderbouwing van de tarieven. Maar aan de andere geeft Deloitte aan dat ook niet altijd duidelijk is waar deze kosten wel zijn verantwoord.

Deloitte heeft o.a. de toerekening van een deel van de kosten van straatreiniging aan de afvalstoffenheffing tegen het licht gehouden. Naar aanleiding van de bevindingen van Deloitte hebben wij getoetst of de kostentoerekening op dit punt nog volledig actueel is. Onze conclusie is dat dit niet in alle opzichten het geval is. We hebben daarom een hernieuwde kostentoerekening gemaakt.

Het financiële effect daarvan is dat ten opzichte van de nu aan de afvalstoffenheffing toegerekende kosten een bedrag van € 180.000 (€ 2,25 per aansluiting) niet meer kan worden toegerekend. Daar staat tegenover dat er nog een bedrag van circa € 80.000 aan veegkosten aan de rioolheffing toegerekend kan worden (€ 0,75 per aansluiting). Per saldo is dus ca. € 100.000 aan kosten van straatreiniging niet meer te verhalen via een heffing.

Bij de begroting 2011 zullen wij u voorstellen de afvalstoffenheffing per 2011 met € 2,25 te verlagen. De in 2010 teveel in rekening gebrachte afvalstoffenheffing willen we toevoegen aan de egalisatiereserve. Verder willen we u voorstellen het bedrag aan niet toegerekende veegkosten van circa € 80.000 te betrekken bij de tariefberekening van de rioolheffing voor 2011.

In het Groninger Water- en Rioleringsplan (GWRP) is aangegeven dat de rioolheffing tot en met 2013 jaarlijks maximaal € 2,60 omhoog kan. Of dat ook nodig is, is pas later in een jaar vast te stellen (zo moeten de diverse rioolwerkzaamheden nog bepaald en aanbesteed worden en zijn diverse belangrijke parameters, zoals rentetarieff, tariefindex, aantal aansluitingen, kapitaallasten etc. nog niet bekend). In december 2009 heeft uw raad besloten dat het tarief voor 2010 helemaal niet hoefde te stijgen.

Als de circa € 80.000 veegkosten jaarlijks uit de rioolheffing worden betaald, zal de rioolheffing éénmalig met € 0,75 moeten stijgen, onafhankelijk van de jaarlijkse maximale stijging van € 2,60 uit het GWRP.

Concluderend kunnen we jaarlijks voor € 180.000 minder aan de afvalstoffenheffing toerekenen en jaarlijks circa € 80.000 meer toerekenen aan de rioolheffing. Het structurele nadeel komt daarmee op € 100.000. Hiervoor zullen we in de begroting 2011 een structurele oplossing zoeken. Omdat de rioolheffing pas met ingang van 2011 verhoogd kan worden ontstaat in 2010 een incidenteel nadeel van € 180.000. We stellen voor dit ten laste van de bedrijfsreserve van de Milieudienst te brengen.

- Een laatste eis waaraan de kostentoerekening moet voldoen, is dat de opbrengsten de kosten niet overschrijden. De publiekrechtelijke tarieven mogen maximaal honderd procent kostendekkend zijn. De onderzoekers concluderen dat dit wettelijk toegestane maximum op geen enkel onderdeel overschreden wordt, maar voegen daar wel aan toe dat, gelet op de bevindingen zoals die hiervoor zijn weergegeven, op dit punt geen sluitende conclusies zijn te trekken.

Wij onderschrijven de hiervoor vermelde conclusies van Deloitte over de kostentoerekening en gaan ook maatregelen nemen om die te verbeteren.

Deloitte doet de aanbeveling om de implementatie van een het nieuwe financiële systeem (FIS) aan te grijpen om een aantal maatregelen door te voeren waarmee de transparantie van de kostentoekening wordt vergroot. Vooruitlopend daarop willen wij in de begroting 2011 al overzichten opnemen van de onderbouwing van de belangrijkste gemeentelijke tarieven (afvalstoffenheffing, rioolheffing en bouwleges). Dit willen wij doen aan de hand van de een handreiking die is opgesteld in opdracht van het ministerie van BZK.

Deze handreiking is gebaseerd op de actuele wet- en regelgeving, jurisprudentie en inzichten. De handreiking is eind 2009 volledig herzien en begin 2010 gepubliceerd.

Tarievenbeleid

In de rapportage is voor zowel de publiekrechtelijke tarieven (blz. 6) als de privaatrechtelijke tarieven (blz. 15) de mate van kostendekkendheid weergegeven. In 2004/2005 heeft uw raad de uitgangspunten voor het Groningse tarievenbeleid vastgesteld.

Uitgangspunt is dat de gebruikers een volledig kostendekkend tarief voor onze producten en diensten betalen. Op dit uitgangspunt kan in de volgende gevallen een uitzondering worden gemaakt:

- indien de toegankelijkheid tot een voorziening of marktwerking daartoe aanleiding geeft, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld;
- indien het handhaven van de openbare orde en veiligheid dat wenselijk maakt, kan een nader te bepalen lager tarief worden vastgesteld.

Volgens de rapportage is de dekkingsgraad van enkele tarieven lager dan honderd procent terwijl volledige kostendekking wel het uitgangspunt is. Uit een nadere analyse zal nog moeten blijken of er aanleiding is het tarievenbeleid te herijken en/of voorstellen te doen die leiden tot verbetering van de kostendekkendheid. Eventuele voorstellen leggen we bij het Voorjaarsdebat aan u voor.

We vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Groningen,

De burgemeester,

 de secretaris,